

Katero svinjsko pleme bi se naj odbralo? Dohodki in dobiček pri svinjerejstvu se mnogo ravna po plemenu, katero gospodar za izrejevanje odbere. Razločujemo pa 3 vrste svinjskih plemen 1. domače svinje, 2. zlahtne svinje in 3. mešance iz obeh. Gledé na te 3 vrste svinjskih plemen pravi strokovnjak v svinjerejstvu na Nemškem pl. Nathusius: „Kder so posestva velika, zemlja malo in slabo obdelana, dežela redko obljudena in sploh prebivalstvo na nizki stopinji izobraženosti, tje ne sodi in tudi gospodarjem ni treba drugega razun domačega svinjskega plemena. To pleme sodi za ove razmere najbolj. Ali drugače je v deželah z številnim in izobraženim prebivalstvom, v krajih, kder so posestva draga, kder je vsaki kos zemlje porabljen in obdelan; tukaj svinjam ni treba močnih kosti, krepkih udov, da bi za živžem letale, ni jim treba debele kože, ne gostega ščetinja zoper nevihte, dež in mraz; bila bi tedaj velika potrata, če bi tukaj gospodar svinje redil na kosti, kožo in ščetinje namesto na meso, špeh in mast. Za take razmere ne sodi več navadna domača svinja; razumen gospodar mora skušati, da si priskrbi svinje zlahtnega plemena ali vsaj nekoliko mešancev. Sicer pa med obema zgoraj omenjenima nasprotkoma na sredi stojé mnogovrstne potrebe odviséče od raznih razmer pri posestvih, v gospodarjenju in v prebivalstvu in jegovih zahtevah. Mnogim posestnikom utegne bolj kazati, da svoje svinje več časa na pašo gonijo in še le, ko že odrastejo, za prodajo začnejo krmiti. Tukaj tedaj bi ne bilo prav, če bi gospodar si spravil zlahtnih angleških svinj, jim nekaj časa, kakor je prav, dobro stregel, potlej pa na pašo spustil, kder bi vse meso in špeh zgubile in bi jih poznej moral zopet dobro krmiti, da jih udebéli. V takih razmerah je domače svinjsko pleme veliko boljše, ker se isti namen sicer v daljšem času toda z manjšimi stroški in skrbmi doseže. Sploh pa velja: domača svinja vrže menje dobička pa zahteva tudi menje skrbi in postrežbe, zlahtna svinja daje velike dohodke, vendar hoče zveste postrežbe in dela mnogo skrbi. Kdor ne utegne ali ne more zlahtnej svinji dobro streči in jo proti vremenskim neprilikam varovati, ta boljše stori, če ostane pri domačem svinjskem plemenu. Naposled se mora gledati na potrebe ljudi, na kupčijo. Kder se na primer mnogo poprašuje po mladi svinjetini, kder se proda mnogo špeha in se potrebuje veliko žnavca, tam je treba segnuti po zlahtnih svinjskih plemenih.

Jednako sodi tudi Rueff, ki pravi: „ali bi gospodar ostal pri starem domačem plemenu ali si pa novo zlahtno spravil, to je odvisno od gospodarskih in kupčijskih razmer. Domača svinja ima močne ude, globoko oprsje in pleča ter zamore hitro letati in si torej leži sama živeža išče, kakor zlahtna svinja. Prva ima debelo kožo, gosto ščetinje in se zamore tedaj uspešniše braniti zoper vremenske nezgode in zoper mrčesovje in zato

sodi tje, kder je veliko svinjske pašé in žira, le naša navadna domača svinja. Zlahtna svinja nikakor ne sodi v take razmere. Kajti pod milim nebom jo v deževnem vremenu hitro zebe, mraz spreletava in celó mrzlica napada, v vročini pa njej koža poka, postaja krastava in garjeva. Truplo zlahtne svinje je že tako nastavljeno, da zahteva mir, da veliko hrane prebavlja in hitro v meso, špeh in mast spreminja. Na ščetinje, koje so močno redke in tenke, gre le malo povžitih snovi; kosti so drobičke, nježne in rano doraščene tako, da se skoro vsa povžita hrana obrača na naraščaj mesa, maščobe, ki naposled prepreže vse kite in meso. Vse to pa se godi primeroma jako hitro med tem ko naša domača svinja mnogo časa potrebuje, preden jo je kos popolnem udebeliti.“

Toliko sedaj priznavajo vsi umni gospodarji, da tam, kder svinje le samo v hlevih izrejajo, zaslužijo zlahtna svinjska plemena zavoljo mnogih in lepih lastnosti na vsak način prednost pred domačimi svinjami; le v tem so si mnogi še navskriž: ali je boljše čisto zlahtno pleme v hlevih rediti ali pa mešance! (Konec prihodnjic.)

Kako se slaba krma zboljša. Da živina tudi slabo krmo rada vživa, bodi slama ali kaj druga, naj se raztopi 1 kilogram soli v vodi in zrezana slama itd. ž njo polije. En kilogram raztopljene soli je ravno dosti za 100 kilogramov slame. Da je pa krma še bolj hranljiva, se lahko med solno vodo pomeša tudi nekoliko moke ali otrobov in z tem zrezana slama polije. V nekoliko dnevih to vse povre, slama postane bolj mehka, leži prebavljiva in bolj hranivna. To svetujemo gospodarjem, kojim gotovo tu pa tam že hudo kaže za krmo.

Sejmovi. 29. jan. v Vojniku, v Radgoni; 31. jan. v Dobovi; 1. febr. v Jurklostru.

Dopisi.

Iz gornjih slovenskih gor. (Zima, smrt, pošta.) Letošnja zima kaj nam bo prinesla? To vprašanje gre letos od ust do ust. Eni se pozivljajo na eno, drugi na drugo sedanjej podobno zimo, in navskriž si so v svojem prerokovanju. Nikdo ne dvomi, da so to nezanesljivi preroki, ker v nebeški kolendar ni nikomu dopuščeno pogledati. Južno je dan na dan, dež je premočil zemljo, da je po mestih grozno blata, drevesna očesa so navrta brst pognati, rožiče po mestih razevtajo; kaj bo iz tega? Nemila smrt hodi po svetu kakor tat, srca nima v prsih. Ni dolgo, da je v Svičini v jutru na postelji naglo pobrala pridno kmetico, skrbno gospodinjo, ljubeznjivo mater Ano Kremavčevo; 7 pridnih, neoskrbljenih otrok mile solze toči na prezgodnem grobu 42 let stare nepozabljive matere. — Se nekaj! Slovenci mnogokrat tožujemo, da se nam gledé našega jezika krivica godi; to je sicer res, vendar krivi smo si pogosto — sami. Zakaj pa ne tirjamo svojih pra-

vic, kder se iztirjati dajo? Znano je, da so natisnjene nakaznice (Postanweisung) v nemško-slovenskem jeziku, mislim tudi listnice (Correspondenzkarten), ali pa jih dobiš na pošti v Mariboru, ali kje drugod po Slovenskem? Zakaj ne? Ker jih ne tirjamo; celó narodnjaki se za take malenkosti ne zmenijo. Jeli to doslednost? Mislim da ne; zakaj: malo se nam privoli, če pa se tudi za tisto ne zmenimo, bomo še menje kaj dobili. Nekdó je od poštnega listonoše iz Pesnice štirikrat tirjal nakaznice v nemško-slovenskem narečju, vsakikrat zastonj. Reklo se je, poštar jih neče imeti. Sedaj je bila pritožba poslana na graško poštno ravnateljstvo, in čuda! kmalu je bič poknil po poštarju, zapovedalo se mu je, da jih zanaprej mora imeti. Slišal sem, da jih celo v Mariboru na pošti najti ni, — če je res, prašam ali v Mariboru res nobena žila več ne pretaka slovenske krvi? Ako spimo, nas vsak lahko pobije!

Iz Makolj. Od novega leta do 11. t. m. smo imeli prijetno zelo spomladansko vreme. Cvetlic se je dosti nahajalo, kakor jegličev, marjetic, semtertje vijolice. Zdaj je zopet makro toplo vreme. Na novega leta jutro je bil tukaj tako silovit vihar, da je dosti stanovja razkril in marsikateremu siromaku streho raztrgal! Sedaj so se poslopja za silo zopet pokrila. O tukajšnjem šolskem stavljenju se je v „Sl. Gosp.“ že mnogo čitalo, ali dosti so dopisovalci o tem neresničnega dopisovali. Tako se je bralo v dopisu iz Monsberga o preveliki obleki in dopisovalec je tako svetu naznanil, da računati ne zna; kajti vsakteri bode znal izračunati, da 1 gld. 94 kr., 84 kr.; 93 kr. in 70 kr. znese 4 gld. in 41 kr., ne pa, kakor dopisnik trdi 4 fl. 5 $\frac{1}{2}$ kr. Ako on v svoji krčmi tako slabo računi, mu ne bo dosti dobička donašala! Sicer pa omenjeni dopisnik in krčmar v Monsbergu ne krajcarja za to preveliko obleko plačal ni. Zopet se je bralo, da stane ta šola 23.000 gld. Ta je tudi bosa, ker poslopje se je postavilo za 20.000 gld. Da pa vsaka dobra reč sovražnike ima, je že stara navada in plačila se vsak brani. Pa takih je tukaj malo. Svetovati bi bilo dopisniku M. Č., naj bi za naročnino „Sl. Gosp.“ sam skrbel ne pa se zanašal, da bi mu list drugi naročevali.

Iz Polzele nad Celjem. (Duhovnik okraden). Doslužnemu kuratu č. g. Matiji Urlaub-u so prišli v noči od 12—13. jan. tatje novega leta voščiti. Bilo jih je gotovo šest, ker pobrali so bolehavemu siromaku ves špeh in meso od dveh mladih svinj. Vlomili so skozi okno v klet, kder je bila vsa omenjena roba shranjena in so bržčas v 10 minutah vse pobrali; nihče jih ni čul, še pes ne, ki je v lopi spal. Bogu bodi potoženo. Taki ljudje ne zaslužijo imena kristijan, ker sedme božje zapovedi ne poznajo. Prišli bodo prej ali selej človeški, in če tej ne, pa gotovo božje pravici v roke.

Iz Slov. Gradca. (Utonil — stiska — zdravnik Schell). Nedavno je brihten deček,

najboljši učenec 4. razreda, veselo drskal na bližnjem ribniku; toda ledena skorja na vodi bila je pretenka, led počil in nesrečni fantič pade v vodo in pod ledom nesrečen konec stori. Nesrečnik bil je sin tukaj obče spoštovanega posestnika Veronika, ki po vsej okolici slovi kot posebno pridni sadjerejec. Marljivo izreja mlada drevesca, jih umno požlahtnuje in veliko na vse strani razproda. — Sila za denar postaja pri naših gospodarjih čedalje hujši. In ker drugod ni nikder denarjev dobiti, zato se z strahovito marljivostjo gozdi posekavljajo. Ljubi Bog, kaj bodo pa naši potemei začeli, kde denarjev jemali, kako gospodarili, če jim pa le brezlesne goličave zapuščamo? Gozdi ginejo od leta do leta bolj, za nasad novih dreves pa se toliko stori, kakor nič. — Na milinjskih fužinah imajo zdravnika, koji čnje na ime Franc Schell; ta človek je ob enem tudi oglednik mrličev. Kakov, no to kaže sledeči prigodek. Nekega siromaka je pustil 5 dni ležati na mili božji zemlji, ker je hotel zmagati in občinskega predstojnika prisiliti, da mu ta položi goldinar na mizo, preden kot oglednik mrličev da svoje privolenje za pokop. Ta čudni Schell tirja tudi, da mu mrliče pred njegovo stanovanje ali celó v hišo prinesejo na ogled ter mu brez razločka stanú naprej plačajo 1 gld.; le če je mrlič predaleč, dovoli milostljivi, rahločutni, od pete do ust liberalni gospod organistu, da gre ta mrliča ogledovat; včasih še opusti tudi to in dovoli mrliča pokopati brez ogledovanja — če je le on plačan.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Burni in mogoče jako nevarni dnevi bližajo se našemu cesarstvu; na laški meji na Tirolskem smo morali zarad potuhnjenih Italijanov začeti šance delati in mejna mesta n. pr. Mattarello v trdnjave spreminjati; v Mariboru je včera komisija višjih in nižjih oficirjev pregledala prostore v realni in gimnaziji in jih prilične spoznala za vkvartiranje vojakov; govoriyo, da bodeta od Maribora do Ljubljane nastavljena 2 velika vojna oddelka (kora). — Stiska med delavci je čedalje večji; na Dunaju je nek krojač brez dela in zaslužka napal nekega tržca z denarji v njegovi hiši sredi mesta, ga hotel z britvo umoriti; ali tržec skoči skozi dveri in zločinca zapré od zunaj, ta si pa med tem sam vrat prereže in takoj izdehne. — Finančni minister je prodal 120 milijonov zlate rente večjidel na Nemško in Francosko in tako 120 milijonov novega dolga naredil, za katerega bomo morali obresti v zlatu plačevati; za 120 milijonov dolga dobil je samo 86 milijonov denarjev večjidel v papirju, ker je za vsako dolžno pismo namesto 100 fl. dobil samo 56—58 fl. — Avstrijski in ogerski ministri se še v ničem niso pogodili; včera so naši ministri zopet morali k cesarju v Budapešt. V državnem zboru bi radi malo loterijo zatrli, se pa ne upajo prav, ker mala